

croix resumeerde het geziene, vond essence van dingen, die hij vroeger had beleefd, was onafhankelijk van de nabijheid der realiteit en kon het geziene bij het scheppen van hogere realiteiten aanwenden. De kunst, die van de op het eerste gezicht aanvaardde voorstellingen der werkelijkheid uitgaat en in vervoering over hun schoonheid ze verheerlijkt, zij bereikt nooit het daimonische eener langs actieven weg ontstane schepping van Delacroix, die uitgaat van een innerlijk voorstellingscomplex, en wiens cosmisch-geziene werken eer karakteruitingen zijn. Beide wegen leiden tot de hoogten der kunst en zij kruisen el- kander dikwijls; het wordt soms moeilijk ze te onderscheiden. Se- curder schijnt de eene, die onmiddellijk van de natuur uit- gaat en de pas- sieve te noemen is. Maar wat is ons de natuur, wanneer wij haar in het kunstwerk niet zien over- wonnen of te bo- ven gekomen. Wij moeten haar

kunnen vergeten, om haar niet te moeten ont- beren, wat voor den kunstenaar omgekeerd echter waar is. Weliswaar komt dus het ideële in uiterlijken vorm tot verschijning, echter op eene wijze waarop die uiterlijke vorm-zelve ten duidelijkste aantoont, dat hij slechts het uiterlijk van een innerlijk voor zich-zelf zijnd subject is. Bovenal zag Cézanne in Delacroix de geestesstrekking tot een on- metelijk doel. Hij zocht nog de natuurlijk- heid toen hij zich reeds lang tot Delacroix bekeerd had. Misschien heeft alleen diens romantische kleur hem bekoord. Hij appre- tieerde Delacroix' kleurgevoeligheid meer dan

Manets praecisie. Manet óndervond de kleur, Delacroix daarentegen vond z'n kleuren uit, zijn palet is een eindig begrip van het on- oneindige. Ontroerender dan het toch ook schoone werk van Manet, is deze verre ver- wijdering van de realiteit en de realiteit in deze verbeeldingen, dit scheppen eener levensstijl, waarvoor hijzelf de verzinne- beeldende figuur is.

Zijn barock was slechts een aanleiding tot het schilderen, een uiterlijkheid, een onbe- wust voorwendsel om zich hoog te heffen in den vaart, die hem boven de aarde zou verheffen. Met onbegrensdheden te werken,

was Cézannes bekentenis tot Delacroix, alleen om tot de zui- verste abstractie te kunnen rei- ken. Men be- merkt nauwe- lijks nog struc- tuur in den stroo- menden en gol- venden schilder- trant van Cé- zanne.

Zoo ver ver- wijderde Cézan- ne zich van zijn naaste omgeving. Toch duurde het

LANDSCHAP (MUSÉE DU LUXEMBOURG).

jaren, eer hij zoover was. In z'n jeugd schil- derde hij een heele reeks zwaar-geëmpateerde werken, die bijna uitsluitend met het palet- mes zijn gedaan. Deze periode heeft niet lang geduurd, maar is Cézanne bijzonder nuttig geweest. Zij liet hem aan de vlakschildering vasthouden, ook toen z'n techniek atmos- pherischer werd. Cézanne liet de vorderingen zijner kameraden niet ongebruikt. Ook hij begreep de waarde van het schilderen „en plein air”. In 1873 verhuisde hij naar Auvers- sur-Oise, waar hij z'n vriend Pissarro terug- vond, nam zonder meer diens theorieën over en schilderde van nu af aan z'n landschappen